

وزارت علوم تحقیقات و فناوری
مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

خبرنامه

مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

آذرماه ۱۳۹۹

- برگزاری اولین نشست شورای مرکزی مدیریت استانی آموزش عالی
- دکتر سیدسروش قاضی‌نوری: جامعه علمی مدیریت فناوری و نوآوری، در پی هموار کردن تلاطم‌های محیطی است
- برگزاری نشست تخصصی "یک سده پژوهش، فناوری و نوآوری در ایران"
- سخنرانی معاون پژوهش و فناوری مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور در نشست علمی "آکادمی و جامعه؛ مسأله کاربست پژوهش در ایران"
- برگزاری پنجمین کارگروه تخصصی آینده‌پژوهی در صنعت خودرو
- چاپ مقاله عضو هیات علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور در نشریه معتبر علمی ساینتمتریکس
- مقاله عضو هیات علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور در مجله فورسایت منتشر شد

نشانی ناشر: میدان ونک، خیابان ملاصدرا، خیابان
شیراز جنوبی، خیابان استاد قانع‌راہ، شماره ۹
وبگاه: www.nrisp.ac.ir
تلفن: ۸۸۰۳۶۱۴۴

برگزاری اولین نشست شورای مرکزی مدیریت استانی آموزش عالی

اولین جلسه "شورای مرکزی مدیریت استانی آموزش عالی" روز سه‌شنبه ۱۸ آذر ماه ۱۳۹۹، با حضور آقایان دکتر منصور غلامی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، دکتر عبدالرضا باقری، قائم مقام وزیر و رئیس مرکز هیأت‌های امنا و هیأت ممیزه مرکزی وزارت عتف، دکتر علی غلامحسین رحیمی، معاون پژوهش خاکی صدیق، معاون آموزشی وزارت فرهنگی و اجتماعی وزارت عتف، رئیس امور دانشجویان وزارت عتف، دکتر حقوقی و مجلس وزارت عتف، دکتر وزارت و مجلس وزارت عتف، دکتر ابراهیم سنجش آموزش کشور، دکتر رضا فناوری وزارت عتف، دکتر تحقیقات سیاست علمی کشور و خانم دکتر پریسا علیزاده، معاون پژوهش و فناوری این مرکز و با حضور مجازی نمایندگان دانشگاه‌های معین برگزار شد.

در ابتدای این جلسه، شیوه واگذاری وظایف وزارت عتف به شوراهای مدیریت آموزش عالی استانی مورد بررسی قرار گرفت و دکتر غلامی نیز بر لزوم اجرای این طرح تأکید کرد و تمرکز زدایی و تقویت استقلال تصمیم‌گیری در خارج از وزارتخانه را امری ضروری دانست.

سپس دکتر قاضی نوری، ضمن ارائه الگوی پیشنهادی واگذاری وظایف وزارت عتف در حوزه آموزشی در سه سطح مؤسسه، شورای استانی و وزارتخانه، مهم‌ترین دغدغه را در دانشگاه‌های معین، نحوه و الگوی واگذاری وظایف دانست و افزود: اطلاع‌رسانی و فرهنگ‌سازی در این خصوص بسیار مهم است و باید واگذاری وظایف وزارت عتف به شوراهای مدیریت آموزش عالی استانی طوری معرفی و اجرا شود که استقلال دانشگاه‌های کوچک زیر سوال نرود.

دکتر رحیمی، نیز در ادامه ضمن تأیید دغدغه‌های موجود در ارتباط با شورای مرکزی وزارت عتف گفت: آموزش عالی در کشور ما متفرق است و با تعدد مراجع نهایی تصمیم‌گیری

روبرو هستیم و تشکیل شورای مرکزی مدیریت استانی آموزش عالی می‌تواند مقدمه‌ای برای ایجاد آموزش عالی شبکه‌ای در سطح کشور را فراهم کند. وی تأکید کرد: شورای مرکزی مدیریت استانی، آغازی است برای اینکه این شورا مهم‌ترین مرجع تصمیم‌گیری آموزش عالی در سطح کشور باشد.

دکتر سیدسروش قاضی نوری: جامعه علمی مدیریت فناوری و نوآوری، در پی هموار کردن تلاطم‌های محیطی است

دکتر سیدسروش قاضی نوری، رئیس مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و رئیس انجمن مدیریت فناوری و نوآوری ایران، روز پنجشنبه

۱۳ آذر ماه ۱۳۹۹ در اختتامیه چهاردهمین کنفرانس ملی و دهمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت فناوری و نوآوری، ضمن اشاره به تلاطم‌هایی همچون مشکلات سلامتی و اقتصادی که مردم امروزه با آن‌ها روبرو هستند گفت: جامعه علمی مدیریت فناوری و نوآوری، همه فکر و تلاش خود را بر روی ارائه راهکارهایی برای حل مشکلات امروز متمرکز کرده تا کشور و جامعه از این تلاطم سربلند خارج شوند. به همین منظور، محور اصلی چهاردهمین کنفرانس ملی و دهمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت فناوری و نوآوری، نوآوری در تلاطم‌های محیطی انتخاب شد تا نقش

نوآوری در کمک به صنعت، سیاست‌گذار و مردم و تبدیل تهدیدها به فرصت را تبیین کنیم.

وی همچنین ضمن تأکید بر اهمیت نقش نوآوری در مدیریت بحران، ضرورت توجه به پایداری و داشتن نگاه چندبعدی برای حل بحران، از همه اساتید، دانشجویان و صنعت‌گران جامعه مدیریت فناوری و نوآوری دعوت کرد تا به همکاری در انجمن مدیریت فناوری ایران بپردازند.

برگزاری نشست تخصصی "یک سده پژوهش، فناوری و نوآوری در ایران"

در آستانه ورود به سال ۱۴۰۰ و فرارسیدن هفته پژوهش، نشست تخصصی "یک سده پژوهش، فناوری و نوآوری در ایران" روز سه‌شنبه ۲۵ آذر ماه ۱۳۹۹ برگزار شد.

این نشست تخصصی با سخنرانی دکتر مقصود فراستخواه، استاد مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی، دکتر سیدسپهر قاضی نوری، استاد دانشگاه تربیت مدرس، دکتر منوچهر منطقی، استاد دانشگاه صنعتی مالک اشتر و دکتر کیوان الستی، عضو هیأت علمی و مدیر گروه مطالعات نظری علم، فناوری و نوآوری مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و دبیر این نشست، برگزار شد.

در ابتدای نشست دکتر الستی، از اهمیت مطالعه تاریخچه پژوهش و فناوری گفت و هر تصمیم درست در مورد پژوهش، فناوری و نوآوری را نیازمند درک صحیحی از زمینه اجتماعی و در نتیجه تاریخ رویدادهایی دانست که در بستر آن، پژوهش و فناوری به نحو خاصی شکل گرفته است. وی افزود: مطلوب بودن تصمیمات آینده و توسعه مسئولانه پژوهش، فناوری و نوآوری به شناخت و تحلیل درستی از آنچه که پیش از این رخ داده است و استخراج و شناخت و تحلیل درست از تصمیماتی که پیش از این گرفته شده است، نیازمند است. با این حال، شناخت و نگرشی که به تاریخ این چند سده وجود دارد آنقدر کم، منابع و فعالیت‌های پژوهشی انجام شده آنقدر محدود و تحلیل‌های انجام شده آنقدر مختصر است که چنین امکانی را غیرممکن می‌کند.

در ادامه دکتر منطقی نیز در خصوص اتفاقاتی که در دهه‌های مختلف در صد سال اخیر در صنعت رخ داده است به سخنرانی پرداخت و

افزود: در حال حاضر سه دیدگاه در صنعت کشور وجود دارد. ۱. وابستگی به منابع خارجی و استفاده از منابع خارجی به عنوان دیدگاه غالب، ۲. دیدگاه خودکفایی که در سال‌های اخیر در صنایعی دفاعی شکل گرفته است، ۳. دیدگاه استفاده از ظرفیت داخل و انتقال فناوری که امروزه در بخش صنعت دیده می‌شود.

دکتر فراستخواه نیز ضمن تأکید بر اینکه علم یک پروژه اجتماعی است گفت: ما اگر تحقیق می‌خواهیم باید اقلیم علم را فراهم کنیم چرا که برای علم و تحقیق یک اکوسیستم لازم است. وی همچنین افزود: در دهه ۳۰ به بعد، نخبه‌گرایی دولتی شکل گرفت و بر روی استقلال نهادهای حرفه‌ای تحقیقاتی در ایران سایه انداخت و در دهه ۴۰ رشد درآمدهای نفتی ما را تنبل کرد. وی همچنین در خصوص وضعیت پژوهش بعد از انقلاب گفت: بعد از انقلاب دچار ایدئولوژی دولت شدیم و مشکل‌تر از همه اینکه رانت‌ها به جان مراکز تحقیقاتی افتاد.

سخنرانی معاون پژوهش و فناوری مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور در نشست علمی "آکادمی و جامعه؛

مسأله کاربست پژوهش در ایران"

دکتر پریسا علیزاده، سرپرست معاونت پژوهشی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور در نشست علمی "آکادمی و جامعه؛ مسأله کاربست پژوهش در ایران" که روز چهارشنبه ۲۶ آذر ماه ۱۳۹۹، به مناسبت هفته پژوهش و با میزبانی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات برگزار شد، ضمن اشاره به وضعیت مطلوب آمارهای تولید علم کشور گفت: وقتی آمار و ارقام را بررسی می‌کنیم متوجه می‌شویم ایران از نظر وضعیت تولیدات علمی در جایگاه خوبی قرار گرفته است اما با نگاهی به مشکلات صنعت و جامعه و زندگی مردم دچار تردید می‌شویم که نقش این دستاوردهای علمی در حل مسائل کشور چیست. وی افزود: ما باید بررسی کنیم که بر چه اهداف سیاستی تمرکز کرده‌ایم که افزایش تولیدات علمی به اولویت ما تبدیل شده است و از کاربرد آنها غفلت کرده‌ایم.

کرد در کشورهای دیگر نیز بر روی پژوهش‌های نظری کار زیادی می‌شود اما در زمینه پژوهش‌های کاربردی هم تلاش می‌شود و روی مسائل صنعت و جامعه نیز متمرکز هستند.

سرپرست معاونت پژوهش و فناوری مرکز، در خصوص تأمین مالی پژوهش نیز گفت: وقتی پژوهش توسط نهادهای دولتی تأمین می‌شود انتظار این است که نتیجه پژوهش نیز تأیید کننده عملکرد آن نهاد باشد. حرکت به سمت تأمین مالی مستقل و استفاده از منابع نهادهای خصوصی یکی از متغیرهایی است که می‌تواند به ما کمک کند تا از شرایط فعلی فاصله بگیریم و پژوهش‌های کاربردی‌تر و مسأله محور تعریف کنیم.

وی در پایان، تقاضامحور شدن پژوهش‌ها و تولید پایان‌نامه‌هایی با محوریت مسایل اجتماع و صنعت را امری ضروری دانست و اظهار کرد: باید تلاش کنیم تا با تنوع منابع مالی پژوهش، نتایج تحقیقات به شکل موثری در زندگی همه مردم نمود پیدا کند.

دکتر علیزاده در ادامه، ضمن اشاره به افزایش بودجه پژوهش در کشور افزود: با وجود افزایش بودجه پژوهش در کشور، برای پژوهش‌های کاربردی منابع کمتری صرف می‌کنیم و واقعیت این است که به لحاظ سیاست‌گذاری دچار نوعی تکرار هستیم و بدون برنامه ریزی برای اصلاح وضعیت همچون سال‌های قبل حرکت می‌کنیم.

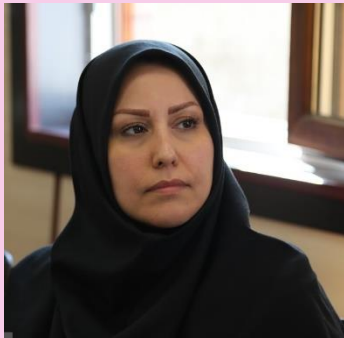
وی در ادامه سخنان خود ضمن بررسی شرایط موجود در دیگر کشورها تأکید

برگزاری پنجمین کارگروه تخصصی آینده‌پژوهی در صنعت خودرو

عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، دکتر شجاعی، پژوهشگر ارشد دفتر انرژی، صنعت و معدن مرکز پژوهش‌های مجلس، دکتر عمارلو، نماینده انجمن قطعه‌سازان خودرو و دکتر حسن بشیری، عضو هیأت علمی گروه مهندسی کامپیوتر دانشگاه صنعتی همدان و محقق آینده‌پژوهی به صورت مجازی در مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور برگزار شد.

در این نشست‌ها اعضای پنل، جدول مرتبط با جلسات پیشین با عنوان "شناسایی روندها، پیشران‌ها و عدم قطعیت‌های صنعت خودروی کشور" را مورد بررسی قرار داده، دیدگاه‌های خود را در خصوص احصای روندها، پیشران‌ها و عدم قطعیت‌های صنعت خودرو مطرح کردند و پیرامون سناریوهای جهانی صنعت خودرو و نقشه راه کارگروه به بحث و تبادل نظر پرداختند.

پنجمین جلسه کارگروه تخصصی آینده‌پژوهی در صنعت خودرو روز چهارشنبه ۵ آذر ماه ۱۳۹۹، با هدف غنی‌سازی محتوای اولین کنفرانس پیشرفت‌های اخیر و روندهای آینده در صنعت خودرو، با حضور دکتر امیر هوشنگ حیدری، مدیر گروه مطالعات آینده علم و فناوری مرکز و دبیر کارگروه تخصصی آینده‌پژوهی در صنعت خودرو، دکتر امیر حسن کاکایی، عضو هیأت علمی دانشگاه علم و صنعت ایران و رئیس کنفرانس صنعت خودرو، دکتر علی سلیم، معاون پژوهشی موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی وزارت صمت، دکتر حاتمی، نماینده شرکت ایران خودرو، دکتر هاشمی‌نژاد، نماینده شرکت سایپا، دکتر کریم همتی، عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران، دکتر پویا پرهامی، سرپرست بازاریابی و فروش سازمان بازرسی کیفیت و استاندارد ایران، دکتر رضا حافظی،

چاپ مقاله عضو هیات علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور در نشریه معتبر علمی ساینتومتریکس

در پاسخ به پاندمی کرونا، دانشمندان سراسر دنیا در حوزه‌های موضوعی مختلف، مطالعات گسترده‌ای را برای یافتن راهکارهای موثر انجام داده‌اند. این اقدامات به تولیدات بسیار در حوزه علم و فناوری منتج شد و فضای ارتباطات علمی را دگرگون ساخت.

در همین راستا، پژوهش دکتر شیما مرادی، عضو هیات علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و خانم ساجده عبدی، با عنوان "آسیب‌شناسی اصلاحات در انتشارات حوزه کووید ۱۹"، ضمن پرداختن به موضوع اصلاح در علم و نسخه‌های اصلاحی مقالات کووید ۱۹ و پیامدهای آن در حوزه درمان و سلامت، توصیه‌هایی کاربردی برای برون‌رفت از حیث نمایه‌سازی، بازیابی، مدیریت انتشار و ارزیابی منتشر شده است.

این مقاله به جهت رویکرد نوآورانه، بسیار مورد توجه قرار گرفته و در نشریه معتبر ساینتومتریکس (JCR Q1) به چاپ رسیده است.

مقاله عضو هیات علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور در مجله فورسایت منتشر شد

مقاله عضو هیات علمی گروه مطالعات آینده علم و فناوری، دکتر رضا حافظی، با عنوان "Plausible scenarios for microturbine technology development: case study of an Iranian national technological program" در مجله Foresight منتشر شد.

در این مقاله که با همراهی جمعی از فعالان آینده‌پژوهی و سیاست‌گذاری علم و فناوری نگارش شد، یک تجربه عملیاتی در توسعه فناوری های-تک در ایران مرور و تحلیل شده است. این مقاله الگویی برای انتخاب ترکیب ابزارهای آینده‌نگاری مناسب بر اساس ۱. منابع در دسترس، ۲. ویژگی‌های محیطی، و ۳. مشخصه‌های خبرگانی پیشنهاد می‌کند. نظر به اینکه الگوی پیشنهادی در فرآیندی مشارکتی تدوین می‌شود، تعهد ذی‌نفعان و مشارکت آنان را به نسبت الگوهای مرسوم، افزایش خواهد داد.

یافته‌های این مقاله بر اساس تحلیل پنتت، پویش محیطی (هم در بعد ملی و هم در بعد بین‌المللی) و از طریق کارگاه‌های سناریوپردازی به صورت بدیل‌های محتمل آینده توسعه فناوری میکروتوربین (فناوری پیشرفته تولید انرژی الکتریکی به صورت توزیع شده) در ایران، تبیین و سیاست‌های متناظر با موقعیت‌های مختلف پیشنهاد شدند.